

การเกิดของดินกระจายตัวในจังหวัดกาญจนบุรีและนครสวรรค์
สมบูรณ์ มั่นความดี 1, ผจงจิตต์ ศรีสุข 2 และอร่ามศรี พัฒนโสภณ 3

1 ปัจจุบันตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการพิเศษ สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์

สำนักวิจัยและพัฒนา กรมชลประทาน

2 อดีตนักวิทยาศาสตร์ 8ว.

e-mail : mankwam2@yahoo.com

บทคัดย่อ : ได้ศึกษาการเกิดของดินกระจายตัวในบริเวณโครงการห้วยเทียน อ.เลาขวัญ จ.กาญจนบุรี และโครงการห้วยถนน อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์ ซึ่งเป็นโครงการอ่างเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ดินที่นำมาสร้างอ่างเก็บน้ำเป็นดินกระจายตัว (dispersive soil) ถูกกัดเซาะโดยน้ำได้อย่างรวดเร็ว ดินกระจายตัวบริเวณโครงการห้วยเทียน เกิดจากการสลายตัวของหินแกรนิต ดินมีการกระจายตัวของอนุภาคดินเหนียวสูง เนื้อดินเป็นดินหยาบ ส่วนดินกระจายตัวบริเวณโครงการห้วยถนน เกิดจากการสลายตัวของหินแอนดีไซต์ ดินมีการกระจายตัวสูงมาก เนื้อดินเป็นดินเนื้อละเอียด พื้นที่อยู่ในแนวช่องเขา มีภูเขาล้อม 3 ด้าน บริเวณโครงการห้วยเทียนพื้นที่ส่วนใหญ่มีชั้นทรายหนาอยู่บนสุดมีการระบายน้ำดี ส่วนโครงการห้วยถนน เป็นดินเหนียวตลอดช่วงความลึก มีการระบายน้ำไม่ดี หินที่เป็นวัตถุดิบกำเนิดดินทั้ง 2 โครงการมีแร่ประกอบหินเป็นแพลจิโอเคลสที่มีโซเดียมเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย ดินบริเวณโครงการห้วยเทียนมีแร่ดินเหนียวเป็น illite และ kaolinite เป็นส่วนใหญ่ ส่วนดินบริเวณโครงการห้วยถนนมีแร่ดินเหนียวเป็น montmorillonite รองลงมาเป็น kaolinite หินจากโครงการห้วยเทียนมีปริมาณโซเดียมสูงกว่าแคลเซียมในอัตราส่วน โซเดียม : แคลเซียมเท่ากับ 1.32 : 0.02 ส่วนหินจากโครงการห้วยถนนมีอัตราส่วน โซเดียม : แคลเซียมเท่ากับ 2.83 :